

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«НЕВІДКЛАДНІ СТАНИ В ПЕДІАТРІЇ»

Галузь знань	I (22) «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення»
Шифр та назва спеціальності	IЗ Педіатрія (228 Педіатрія)
Спеціалізація	Педіатрія
Назва освітньо-наукової програми	ОНП Педіатрія
Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий) рівень, доктор філософії
Кафедра	педіатрії, дитячої кардіології, ревматології та кардіохірургії
Статус навчальної дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	вибіркова
Форма навчання	очна (денна, вечірня), заочна
Викладачі	
Прізвище, ім'я, по батькові	Марушко Тетяна Вікторівна
Посада	професор кафедри
Науковий ступінь, вчене звання	доктор медичних наук, професор, заслужений лікар України
Електронна адреса	tetiana.marushko@gmail.com

Телефон	044-201-32-15
Посилання на профіль викладача	https://www.nuozu.edu.ua/s/np/k/dytiachoi-kardiologii-ta-kardiokhirurhii/naukovo-pedahohichni-pratsivnyky/12639-marushko-tetyana-viktorivna
Консультації	П'ят. 13:00–14:00

Прізвище, ім'я, по батькові	Куріліна Тетяна Валеріївна
Посада	професор кафедри
Науковий ступінь, вчене звання	доктор медичних наук, професор
Електронна адреса	kurilina.neo@gmail.com
Телефон	044-201-32-15
Посилання на профіль викладача	https://www.nuozu.edu.ua/s/np/k/dytiachoi-kardiologii-ta-kardiokhirurhii/naukovo-pedahohichni-pratsivnyky/12647-kurilina-tetyana-valeriyivna-2
Консультації	П'ят. 13:00–14:00

Загальна інформація про дисципліну

Анотація до дисципліни	Навчальна дисципліна «Невідкладні стани в педіатрії» є вибірковою компонентою освітньо-наукової програми «Педіатрія» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Дисципліна має клініко-практичну, симуляційну та науково-аналітичну спрямованість і охоплює сучасні підходи до раннього розпізнавання, диференційної діагностики та невідкладної допомоги дітям на догоспітальному і госпітальному етапах. Зміст курсу ґрунтується на принципах доказової медицини, чинних клінічних настановах і стандартах медичної допомоги та передбачає опрацювання алгоритмів дій при критичних станах, клінічних задач і симуляційних сценаріїв.
Мета дисципліни	Поглиблення сучасних теоретичних знань і практичної підготовки здобувачів щодо діагностики та лікування невідкладних станів у дітей, формування здатності приймати обґрунтовані клінічні рішення в умовах дефіциту часу і ресурсів, критично оцінювати доказову базу та застосовувати актуальні алгоритми невідкладної допомоги у професійній, науковій і педагогічній діяльності.

Завдання дисципліни	1. Систематизувати сучасні знання щодо патофізіології, клінічних проявів і критеріїв тяжкості невідкладних станів у дітей різного віку. 2. Удосконалити навички первинної оцінки стану дитини, сортування, стабілізації життєво важливих функцій та вибору пріоритетних діагностично-лікувальних заходів. 3. Сформувати вміння проводити диференційну діагностику лихоманки, сепсису, судом, коми, шоку, гострої дихальної, серцевої та ниркової недостатності. 4. Відпрацювати алгоритми невідкладної допомоги при анафілаксії, гострій обструкції дихальних шляхів, аритміях, отруєннях, травмах, опіках та обмороженнях. 5. Розвинути здатність аналізувати клінічні рекомендації, стандарти медичної допомоги та результати сучасних досліджень з невідкладної педіатрії. 6. Удосконалити командну комунікацію, документування клінічних рішень і представлення результатів розбору клінічного випадку. 7. Сприяти інтеграції здобутих знань у науково-дослідну та науково-педагогічну діяльність у сфері педіатрії.
Пререквізити	Дисципліна базується на поглиблених знаннях із педіатрії, неонатології, дитячої кардіології та ревматології, анестезіології й інтенсивної терапії, фармакології, патофізіології, клінічної лабораторної та інструментальної діагностики, а також на навичках пошуку й критичного оцінювання медико-біологічної інформації.
Постреквізити	Опанування дисципліни забезпечує клінічну й методологічну основу для виконання наукових досліджень у сфері педіатрії, розроблення освітніх матеріалів і симуляційних сценаріїв, критичного аналізу клінічних протоколів та впровадження доказових алгоритмів у професійну практику.
Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна	Інтегральна компетентність: здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері педіатрії і дотичні міждисциплінарні проблеми. ЗК01. Здатність розв'язувати комплексні проблеми педіатрії на основі системного наукового світогляду із дотриманням професійної етики та академічної доброчесності. ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. СК05. Здатність генерувати нові ідеї щодо розвитку теорії та практики педіатрії. СК06. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері педіатрії, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень. СК07. Здатність застосовувати сучасні методи та інструменти досліджень, цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси у науковій та освітній діяльності у сфері педіатрії. СК08. Здатність критично аналізувати, оцінювати і синтезувати нові та комплексні ідеї у сфері педіатрії та з дотичних міждисциплінарних питань. СК09. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.

Програмні результати навчання, досягненню яких сприяє дисципліна	RH1. Мати передові концептуальні та методологічні знання й дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень. RH2. Критично мислити, узагальнювати й аналізувати явища та проблеми, приймати ефективні рішення на основі логічних аргументів і перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів. RH4. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень та наявні літературні дані. RH5. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу медико-біологічної інформації, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи. RH9. Планувати і виконувати дослідження з педіатрії та дотичних міждисциплінарних напрямів з дотриманням норм професійної й академічної етики, біоетики та належної клінічної практики. RH11. Глибоко розуміти загальні принципи, методи та методологію наукових досліджень, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті сучасних знань.
Обсяг дисципліни	Загальний обсяг дисципліни: 3 кредити ЄКТС, 90 годин. Лекції — 12 годин, семінарські заняття — 18 годин, практичні заняття — 34 години, самостійна робота — 26 годин.
Форма підсумкового контролю	залік
Строки викладання дисципліни	Дисципліна викладається у II, III або IV семестрі відповідно до індивідуального навчального плану здобувача.

Програма дисципліни

Код	Назва розділу	Кількість навчальних годин				
		Лекції	Семін. заняття	Практ. заняття	Самост. робота	Разом
1	Тестовий вхідний контроль рівня знань	—	2	—	—	2
2	Лихоманка та гіпертермічний синдром. Диференційний діагноз. Невідкладна допомога	—	—	2	1	3
3	Педіатричний сепсис: вікові особливості, діагностика, лікарська тактика	2	—	2	—	4
4	Судомний синдром. Диференційний діагноз. Невідкладна допомога	—	2	—	1	3
5	Коми: диференційна діагностика. Невідкладна допомога	—	4	—	2	6
6	Діагностика та лікування шоку. Невідкладна допомога	2	—	2	2	6

Код	Назва розділу	Кількість навчальних годин				
		Лекції	Семін. заняття	Практ. заняття	Самост. робота	Разом
7	Ведення невідкладних станів при окремих захворюваннях органів дихання	4	2	4	5	15
8	Гострі алергічні реакції. Невідкладна допомога	–	–	4	–	4
9	Невідкладні стани в дитячій кардіоревматології	2	2	2	3	9
10	Гостра ниркова недостатність. Диференційний діагноз. Невідкладна допомога	2	–	2	2	6
11	Синдром блювання у дітей різних вікових категорій. Диференційний діагноз. Лікарська тактика	–	–	2	1	3
12	Синдром гострого болю в черевній порожнині у дітей. Диференційний діагноз. Лікарська тактика	–	2	–	1	3
13	Гостра реакція на стрес. Посттравматичний стресовий розлад	–	–	2	1	3
14	Панічні атаки	–	2	–	1	3
15	Невідкладна допомога при отруєннях	–	–	4	2	6
16	Невідкладна допомога при пошкодженнях, травмах, опіках, обмороженнях	–	–	4	2	6
17	Синдром раптової смерті у малюків	–	–	2	1	3
18	Синдром раптової смерті у підлітків	–	–	2	1	3
19	Підсумковий контроль (залік)	–	2	–	–	2
	Всього:	12	18	34	26	90

Назви тем

Код	Назва теми
1	Лихоманка та гіпертермічний синдром: діагностичні критерії, диференційний діагноз, оцінювання ризику та невідкладна допомога.
2	Педіатричний сепсис і септичний шок: сучасні визначення, вікові особливості, шкали органної дисфункції, діагностика, антибіотикотерапія та інтенсивна терапія.
3	Судомний синдром: етіологія, класифікація, диференційний діагноз та алгоритми невідкладної допомоги.
4	Коматозні стани у дітей: оцінювання рівня свідомості, диференційна діагностика, гіпер- і гіпоглікемічні коми, невідкладна допомога.

Код	Назва теми
5	Шок у дітей: патофізіологічні механізми, типи шоку, клінічна оцінка, стабілізація та інтенсивна терапія.
6.1	Пневмонія: принципи діагностики та ведення. Невідкладна допомога.
6.2	Гострий бронхіоліт: діагностика, оцінка тяжкості та лікарська тактика.
6.3	Астматичний стан: діагностика й невідкладна допомога.
6.4	Гостра обструкція верхніх дихальних шляхів: синдром крупу, епіглотит, заглотковий абсцес; диференційний діагноз і невідкладна допомога.
6.5	Сторонні тіла дихальних шляхів: розпізнавання та алгоритм невідкладної допомоги.
7	Гострі алергічні реакції та анафілаксія: діагностика, невідкладна допомога, профілактика повторних реакцій.
8.1	Гостра судинна недостатність у дітей. Невідкладна допомога.
8.2	Гостра серцева недостатність у дітей. Невідкладна допомога.
8.3	Життєзагрозливі аритмії: діагностика, базові принципи електрокардіографічної оцінки та невідкладна допомога.
9	Гостра ниркова недостатність: причини, диференційний діагноз, оцінка тяжкості та невідкладна допомога.
10	Синдром блювання у дітей різного віку: диференційний діагноз, оцінка дегідратації та лікарська тактика.
11	Синдром гострого болю в черевній порожнині: диференційний діагноз, «червоні прапорці» та лікарська тактика.
12	Гостра реакція на стрес і посттравматичний стресовий розлад у дітей: розпізнавання, первинна допомога та маршрутизація.
13	Панічні атаки у дітей і підлітків: диференційний діагноз і лікарська тактика.
14	Отруєння у дітей: первинна оцінка, деконтамінація, антидотна терапія та невідкладна допомога.
15	Пошкодження, травми, опіки й обмороження: первинний огляд, стабілізація, знеболення та маршрутизація.
16	Синдром раптової смерті у малюків: фактори ризику, диференційний діагноз і профілактика.
17	Синдром раптової смерті у підлітків: кардіальні та некардіальні причини, скринінг ризику і профілактика.

Самостійна робота здобувача освіти

№ з/п	Зміст самостійної роботи
1	Порівняйте сучасні підходи до оцінювання дитини з лихоманкою різного віку; визначте критерії високого ризику бактеріальної інфекції.
2	Проаналізуйте сучасні міжнародні критерії педіатричного сепсису та септичного шоку; складіть алгоритм першої години допомоги.
3	Розробіть диференційно-діагностичний алгоритм судомного синдрому з урахуванням віку та тривалості нападу.

№ з/п	Зміст самостійної роботи
4	Порівняйте шкали оцінювання свідомості у дітей і сформулюйте алгоритм первинного ведення коматозного стану.
5	Складіть таблицю диференційної діагностики гіповолемічного, дистрибутивного, кардіогенного та обструктивного шоку у дітей.
6	Опрацюйте критерії тяжкості гострої дихальної недостатності й показання до ескалації респіраторної підтримки.
7	Підготуйте алгоритм допомоги при гострій обструкції верхніх дихальних шляхів і сторонньому тілі дихальних шляхів.
8	Проаналізуйте стандарти ведення анафілаксії; обґрунтуйте дозування, шлях і повторність введення адреналіну.
9	Розберіть клінічний випадок гострої серцевої або судинної недостатності з визначенням пріоритетів стабілізації.
10	Підготуйте схему розпізнавання життєзагрозливих аритмій у дітей та показань до електроімпульсної терапії.
11	Розробіть алгоритм диференційної діагностики гострої ниркової недостатності та невідкладної корекції водно-електролітних порушень.
12	Порівняйте причини блювання у новонароджених, дітей раннього віку та підлітків; визначте «червоні прапорці».
13	Складіть диференційно-діагностичну таблицю гострого абдомінального болю з визначенням показань до невідкладної хірургічної консультації.
14	Проаналізуйте клінічні настанови щодо гострої реакції на стрес і ПТСР у дітей; визначте межі компетенції педіатра.
15	Підготуйте алгоритм диференціації панічної атаки від соматичних невідкладних станів.
16	Розробіть універсальний алгоритм первинної допомоги при невідомому отруєнні та критерії застосування деконтамінації.
17	Опрацюйте принципи первинного огляду травмованої дитини, оцінювання площі й глибини опіків та профілактики гіпотермії.
18	Підготуйте огляд факторів ризику синдрому раптової смерті у малюків і доказових профілактичних заходів.
19	Проаналізуйте причини раптової смерті у підлітків і запропонуйте алгоритм виявлення кардіального ризику.
Самостійна робота є невід’ємним елементом індивідуальної освітньої траєкторії здобувача під час вивчення дисципліни та сприяє формуванню клінічного мислення, навичок доказового пошуку й безпечного застосування алгоритмів невідкладної допомоги. Може виконуватися здобувачами як форма підготовки до семінарських і практичних занять; як робота у міжсесійний період для здобувачів заочної форми навчання; як спосіб відпрацювання пропущених занять або незадовільних результатів; як засіб забезпечення індивідуальних освітніх потреб. Основні види завдань: аналіз клінічних настанов; розв’язання ситуаційних задач; складання диференційно-діагностичних таблиць та алгоритмів; підготовка мультимедійної презентації; критичний розбір клінічного випадку; підготовка симуляційного сценарію. Максимальна оцінка за одне успішно виконане завдання самостійної роботи становить 5 балів.	
Критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи	
Бали	Критерій оцінювання
5	Відмінний рівень. Здобувач демонструє системні й повні знання, правильно застосовує клінічні алгоритми, аргументує рішення сучасними доказовими джерелами та не допускає помилок, що впливають на безпеку пацієнта.

№ з/п	Зміст самостійної роботи
4	Добрий рівень. Здобувач має ґрунтовні знання та сформовані вміння, допускає лише окремі несуттєві неточності, які не змінюють клінічне рішення.
3	Достатній рівень. Здобувач володіє базовими знаннями й виконує основну частину завдання, однак обґрунтування або структура є неповними.
1–2	Низький рівень. Знання фрагментарні; завдання виконане частково, клінічна логіка недостатня або наявні суттєві помилки; здобувач не може належно пояснити результати роботи.

Усі завдання самостійної роботи мають бути виконані та подані викладачеві до проведення підсумкового залікового заняття. Бали за самостійну роботу входять до 120 балів поточної навчальної діяльності.

Практичні навички

№ з/п	Назва навички та уміння
1	Проводити пульсоксиметрію та клінічно інтерпретувати отримані показники.
2	Проводити експрес-діагностику глюкозурії та кетонурії й оцінювати результати.
3	Вимірювати та порівнювати артеріальний тиск на верхніх і нижніх кінцівках у дитини.
4	Виконувати промивання шлунка з урахуванням показань, протипоказань і вікових особливостей.
5	Надавати невідкладну допомогу при судомному синдромі.
6	Надавати невідкладну допомогу при синдромі крупу та іншій гострій обструкції верхніх дихальних шляхів.
7	Надавати невідкладну допомогу при анафілаксії та анафілактичному шоку.
8	Надавати невідкладну допомогу при гострій судинній недостатності.

Питання до заліку

№ з/п	Питання
1	Визначення лихоманки. Діагностичні критерії лихоманки. Основні причини гіпертермії у дітей. Диференційний діагноз. Невідкладна допомога.
2	Диференційний діагноз лихоманок у дітей.
3	Невідкладна допомога дітям із гіпертермією.
4	Визначення сепсису та патофізіологічні механізми його розвитку.
5	Клінічні ознаки сепсису. Інструменти та шкали визначення органної дисфункції.

№ з/п	Питання
6	Лабораторні показники у діагностиці сепсису.
7	Алгоритм ведення дитини із сепсисом.
8	Визначення та діагностика септичного шоку.
9	Класифікація септичного шоку.
10	Складові ведення та інтенсивної терапії септичного шоку.
11	Принципи антибіотикотерапії та усунення осередку інфекції у дітей із септичним шоком на амбулаторному та госпітальному етапах.
12	Судомний синдром: етіологія, класифікація та диференційний діагноз.
13	Невідкладна допомога при судомному синдромі на догоспітальному та госпітальному етапах.
14	Фактори, що призводять до розвитку коматозного стану.
15	Класифікація ком і підходи до діагностики.
16	Ступені порушення свідомості. Шкали оцінювання стану свідомості у дітей.
17	Гіперглікемічна кома: клініка та діагностика.
18	Гіперглікемічна кома: невідкладна допомога.
19	Гіпоглікемічна кома: клініка та діагностика.
20	Гіпоглікемічна кома: невідкладна допомога.
21	Види та патофізіологічні механізми розвитку шоку.
22	Клінічні прояви шоку у дітей.
23	Особливості невідкладної допомоги при гіповолемічному травматичному шоці.
24	Невідкладна допомога при анафілактичному шоку.
25	Причини дихальної недостатності. Класифікація та діагностика.
26	Стани, що супроводжуються гострою обструкцією верхніх дихальних шляхів.
27	Синдром крупу. Невідкладна допомога.
28	Гострий епіглотит: клініка та невідкладна допомога.
29	Заглотковий абсцес: клініка та невідкладна допомога.

№ з/п	Питання
30	Невідкладна допомога при сторонніх тілах дихальних шляхів.
31	Астматичний стан: діагностика та невідкладна допомога.
32	Гострий бронхіоліт: діагностика та алгоритм ведення.
33	Аритмії, які становлять загрозу для життя.
34	Синдром блювання у дітей: диференційна діагностика та лікарська тактика.
35	Синдром гострого болю в черевній порожнині у дітей: диференційний діагноз.
36	Лікарська тактика при синдромі гострого болю в черевній порожнині у дітей.
37	Гостра серцева недостатність. Невідкладна допомога.
38	Гостра судинна недостатність. Невідкладна допомога.
39	Гострі алергічні реакції. Невідкладна допомога.
40	Причини гострої ниркової недостатності. Клінічна картина та діагностика.
41	Невідкладна допомога при гострій нирковій недостатності.
42	Невідкладна допомога при отруєннях.
43	Невідкладна допомога при травмах.
44	Невідкладна допомога при опіках.
45	Невідкладна допомога при обмороженнях.
46	Гостра реакція на стрес. Лікарська тактика.
47	Панічні атаки у дітей. Лікарська тактика.
48	Синдром раптової смерті у малюків.
49	Синдром раптової смерті у підлітків.

Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання як один із видів самостійної роботи мають містити назву, обсяг, коротку характеристику змісту, вимоги до виконання та оцінювання. Завдання спрямоване на закріплення, узагальнення й застосування знань для комплексного розв'язання конкретної проблеми невідкладної педіатрії.

Тематика, форма звітування та захисту визначаються провідним викладачем дисципліни, затверджуються кафедрою та переглядаються відповідно до оновлення клінічних рекомендацій.

Максимальна оцінка за виконане індивідуальне завдання становить 10 балів. Індивідуальне завдання є складовою поточної навчальної діяльності.

Примірна тематика індивідуальних завдань

1. Структурований розбір клінічного випадку невідкладного стану в дитини з обґрунтуванням диференційного діагнозу та алгоритму допомоги.
2. Критичний огляд сучасної клінічної настанови або міжнародного консенсусу з невідкладної педіатрії.
3. Розроблення симуляційного сценарію та чек-листа для оцінювання командних дій за алгоритмом ABCDE.
4. Порівняльний аналіз діагностичних шкал або алгоритмів при сепсисі, шоку, порушенні свідомості чи гострій дихальній недостатності.
5. Підготовка наукової доповіді, тез або мультимедійної презентації за тематикою дисципліни.

Критерії оцінювання виконання індивідуального завдання

Бали	Критерій оцінювання
10	Високий рівень. Завдання виконано повністю, самостійно та доказово; матеріал логічно структурований; клінічні рішення безпечні й аргументовані; джерела актуальні та коректно оформлені; захист упевнений і змістовний.
7–9	Добрий рівень. Основні положення правильні й обґрунтовані; наявні окремі несуттєві недоліки в структурі, доказовості, оформленні або усному захисті.
4–6	Достатній рівень. Продemonстровано базові знання та загалом правильну клінічну логіку, однак завдання розкрито неповно, доказова база обмежена або потрібна допомога викладача.
1–3	Низький рівень. Робота фрагментарна, висновки недостатньо обґрунтовані, використані джерела неактуальні або наявні помилки, що можуть впливати на клінічне рішення; здобувач не може пояснити результати роботи.

Організація навчання

Навчальні технології та форми і засоби навчання	Лекції мають проблемно-орієнтований характер, містять клінічні алгоритми, аналіз сучасних настанов, демонстрацію відеоматеріалів, схем і клінічних прикладів. Семінарські заняття проводяться у форматі дискусій, клінічних конференцій, критичного аналізу літератури та розбору складних клінічних ситуацій. Практичні заняття передбачають відпрацювання алгоритмів, вирішення ситуаційних задач, роботу з манекенами та симуляційними сценаріями, командне прийняття рішень і дебрифінг. Самостійна робота включає опрацювання клінічних настанов і наукових джерел, підготовку алгоритмів, аналіз клінічних випадків та виконання індивідуального завдання.
Методи навчання	Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: ➤ словесні: проблемна лекція, лекція-діалог, пояснення, клінічна дискусія; ➤ наочні: презентації, алгоритми, електрокардіограми, відеокейси, демонстрація медичного обладнання; ➤ практичні: симуляційне навчання, клінічні задачі, рольові та командні вправи, відпрацювання практичних навичок. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності: ➤ проблемний виклад матеріалу; моделювання клінічних ситуацій; мозковий штурм; опора на професійний досвід; навчальна дискусія; навчально-наукова проєктна робота. Методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

➤ вхідний тестовий контроль; усне й письмове опитування; електронне тестування; оцінювання клінічних задач і практичних навичок; самоконтроль, взаємоконтроль та рецензування відповідей.

Список рекомендованих джерел

Основна література

1. Абдомінальний больовий синдром у дітей: навч.посібник [Текст] / за ред. Рибальченко В.Ф., Марушко Т.В., Переяслава А.А., Марушко Ю.В., Козачук В.Г. – К.: Видавництво ПП «Каравела», 2023. –336 с., з ілюстр.
2. Амбулаторно-поліклінічна хірургія дитячого віку: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних медичних закладів III- IV рівнів акредитації, лікарів-інтернів дитячих хірургів, ортопедів-травматологів, педіатрів. - Дніпро: Герда, 2018. - 246 с.
3. Дитяча пульмонологія: навч. Посібник/ За ред. О.Л. Цимбалістої. - 2-ге вид., переробл. і доповн.- К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 624 с.
4. Кардіологія дитячого віку: Навчальний посібник /За ред Ю.В.Марушка, Т.В. Марушко, 2018.- К.- Хмельницький: ФО-П Сторожук О.В. 528 с.
5. Капітан Т. В. Справочник по педиатрии. Заболевания детей раннего возраста/ Т.В. Капитан. – Медпре-інформ, 2019. - 336 с.: іл.
6. Клінічна настанова, заснована на доказах «БРОНХІАЛЬНА АСТМА». К., 2021. - [Електронний документ]. - Режим доступу: <http://www.dec.gov.ua/> - Назва з екрану.
7. Клінічна настанова, заснована на доказах «ІНВАГІНАЦІЯ КИШЕЧНИКА У ДІТЕЙ». К., 2022. - [Електронний документ]. - Режим доступу: <http://www.dec.gov.ua/> - Назва з екрану.
8. Клінічна настанова, заснована на доказах «БРОНХІОЛІТИ У ДІТЕЙ». К., 2023.- [Електронний документ]. - Режим доступу: <http://www.dec.gov.ua/> - Назва з екрану.
9. [Клінічна настанова, заснована на доказах «Гостра реакція на стрес. Посттравматичний стресовий розлад. Порушення адаптації»](#). К., 2024. - [Електронний документ]. - Режим доступу: <http://www.dec.gov.ua/> - Назва з екрану.
10. [Клінічна настанова, заснована на доказах «Цукровий діабет у дітей»](#). К., 2024.- [Електронний документ]. - Режим доступу: <http://www.dec.gov.ua/> - Назва з екрану.
11. Клінічна настанова, заснована на доказах «ОПІКИ». К., 2024.- [Електронний документ]. - Режим доступу: <http://www.dec.gov.ua/> - Назва з екрану.
12. Клінічна настанова, заснована на доказах «СЕРЦЕВО-ЛЕГЕНЕВА РЕАНІМАЦІЯ НА ГОСПІТАЛЬНОМУ ЕТАПІ У ДІТЕЙ». Київ, 2024. - [Електронний документ]. - Режим доступу: <http://www.dec.gov.ua/> - Назва з екрану.
13. Клінічна лабораторна діагностика: навчальний посібник за загальною редакцією Заслуженого лікаря України, доктора мед.наук, прфесора О.І. Волошина (видання друге, доповнене і перероблене). - Чернівці: Місто, 2018. - 223 с.
14. Клінічне обстеження дитини /Катілов О.В., Дмитрієв Д.В., Макаров С.Ю. - [Нова книга](#), 2023. - 536с.
15. Медицина невідкладних станів: Екстрена (швидка) медична допомога: підручник (ВНЗ IV р. а.) / І.С. Зозуля, В.І. Боброва, Г.Г. Роцін та ін.; за ред. І.С. Зозулі. — 3-є вид., перероб. і допов. – К. : Медицина, 2017. – 960 с. : табл., іл.
16. Накази МОЗ України:
 - 16.1. Наказ МОЗ України від 05.06.2019 № 1269 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації екстреної медичної допомоги». ЕКСТРЕНА МЕДИЧНА ДОПОМОГА: ДОГОСПІТАЛЬНИЙ ЕТАП. НОВИЙ КЛІНІЧНИЙ ПРОТОКОЛ [Електронний документ]. - Режим доступу: <http://www.dec.gov.ua/> - Назва з екрану.
 - 16.2. Наказ МОЗ України від 14.09.2021 № 1945 «Про затвердження Уніфікованого клінічного протоколу первинної медичної допомоги «Інтегроване ведення хвороб дитячого віку» [Електронний документ]. - Режим доступу: <http://www.dec.gov.ua/> - Назва з екрану.
 - 16.3. Наказ МОЗ України від 30.12.2015 № 916 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при медикаментозній алергії, включаючи анафілаксію»
 - 16.4. Наказ МОЗ України від 23.12.2021 № 2856 «Про затвердження Уніфікованого клінічного протоколу первинної та вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги «Бронхіальна астма у дітей» [Електронний документ]. - Режим доступу: <http://www.dec.gov.ua/> - Назва з екрану.
 - 16.5. Наказ МОЗ України від 05.11.2022 № 1988 «Про затвердження Стандарту медичної допомоги «Інвагінація кишечника у дітей» [Електронний документ]. - Режим доступу: <http://www.dec.gov.ua/> - Назва з екрану.

- 16.6. Наказ МОЗ України №1259 від 11.07.2022 року «Про затвердження Стандартів медичної допомоги «Надання медичної допомоги постраждалим з геморагічним шоком на догоспітальному та госпітальному етапах при травмі»
- 16.7. Наказ МОЗ України від 26.06.2023 № 1158 «Про затвердження Стандарту медичної допомоги «Бронхіоліти у дітей» [Електронний документ]. - Режим доступу: <http://www.dec.gov.ua/> - Назва з екрану.
- 16.8. Наказ МОЗ України №1259 від 18.07.2024 року «Про затвердження Стандартів медичної допомоги «Серцево-легенева реанімація у дітей (базові та розширені заходи)», «Серцево-легенева реанімація у дорослих (базові та розширені заходи)» [Електронний документ]. - Режим доступу: <http://www.dec.gov.ua/> - Назва з екрану.
- 16.9. Наказ МОЗ України №1869 від 06.11.2024 року «Про затвердження Стандарту медичної допомоги «Опіки». [Електронний документ]. - Режим доступу: <http://www.dec.gov.ua/> - Назва з екрану.
- 16.10. Наказ МОЗ України №1265 від 19.07.2024 року «Про затвердження Уніфікованого клінічного протоколу первинної та спеціалізованої медичної допомоги «Гостра реакція на стрес. Посттравматичний стресовий розлад. Порушення адаптації». [Електронний документ]. - Режим доступу: <http://www.dec.gov.ua/> - Назва з екрану.
- 16.11. Наказ МОЗ України №1259 від 18.07.2024 року «Про затвердження Стандартів медичної допомоги «Цукровий діабет у дітей». [Електронний документ]. - Режим доступу: <http://www.dec.gov.ua/> - Назва з екрану.
17. Невідкладні стани в педіатрії: посібник для самостійної підготовки [Текст] / Ю.В. Марушко, Т.В. Гишак, М.І. Борисенко та ін.; за ред. Ю.В. Марушка. – К.: ФОП О.В. Сторожук, 2023. –328 с., з ілюстр.
18. Нефрологія дитячого віку: навчальний посібник / Т. В. Стоєва [та ін.]; за ред. Т. В. Стоєва. - Одеса: Політехперіодика, 2018. - 181 с.: табл., іл, фот. цв.
19. Основи педіатрії за Нельсоном: у 2 томах. / Карен Дж. Маркденте, Роберт М. Клігман; переклад 8-го англ. видання.- К.: Медицина, 2019. - Том 1, XIV, 378 (кольорові) с. : табл., іл.- Том 2, XIV, 426 (кольорові) с.: табл., іл.
20. Педіатрія: диференційна діагностика, невідкладні стани : навч. посібник / М. Л. Аряєв, Н. В. Котова, О. О. Зелінський [та ін.] ; за ред. М. Л. Аряєва, Н. В. Котової. — Одеса : ОНМедУ, 2017. — 280 с
21. Педіатрія: підручник / За ред. Т.О. Крючко, О.Є. Абатурова. - 3-тє вид., переробл. і доповн.- К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 224 с.
22. Педіатрія з курсом інфекційних хвороб та основами імунпрофілактики: підручник / С.К. Ткаченко, Р.І. Поцюрко, Л.В. Беш та ін. - 8-е вид.- К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 592 с.
23. Политравма: хирургия, травматология, анестезиология, интенсивная терапия: учебник (ВУЗ IV ур. а.) / Ф.С. Глумчер, П.Д. Фомин, Е.Г. Педаченко и др.; под ред. Ф.С. Глумчера, П.Д. Фомина, Е.Г. Педаченко, В.Г. Гетьмана, Г.Г. Рощина– К. : Медицина, 2012. – 736 с. : табл., іл.
24. Синдром абдомінального болю у дітей. Навчальний посібник. 2 вид./За редакцією Рибальченко В.Ф., Марушко Т.В., Переяслова А.А., Марушко Ю.В., Козачук В.Г..Київ: видавництво «Каравела», 2024.- 375с.
25. Nelson Textbook Of Pediatrics 21th edition (in 2 volumes). - Elsevier, 2019.
26. Nelson's Pediatric Antimicrobial Therapy (27th ed.)
27. J.S.Bradley (eds.). American Academy of Pediatrics, 2021.-331p.
28. Nutritional care of preterm infants: Scientific basis and practical guidelines, Koletzko B, Poindexter B, Uauy R (Eds), Karger, Basel, Switzerland 2014.
29. Polin R., Ditmar M. Pediatric secrets //Elsevier, 2016 - 759p.
30. Textbook of Neonatal Resuscitation, 7th Edition //American Academy of Pediatrics and American Heart Association. – 2016. – 328 P.
31. Chaudhuri, Dipayan MD, MSc, FRCPC^{1,2}; Nei, Andrea M. PharmD, FCCM³; Rochwerg, Bram MD, MSc, FRCPC, FCCM^{1,2}; Balk, Robert A. MD, MCCM⁴; Asehnoune, Karim MD⁵; Cadena, Rhonda MD, FNCS, FCCM⁶; Carcillo, Joseph A. MD⁷; Correa, Ricardo MD⁸; Drover, Katherine BHSc⁹; Esper, Annette M. MD, MSc¹⁰; Gershengorn, Hayley B. MD, ATSF, FCCM^{11,12}; Hammond, Naomi E. RN, BN, MN, MPH^{13,14}; Jayaprakash, Namita MB, MD, BCh, BAO^{15,16}; Menon, Kusum MD, MSc^{17,18}; Nazer, Lama PharmD, FCCM¹⁹; Pitre, Tyler MD^{1,2}; Qasim, Zaffer A. MD²⁰; Russell, James A. MD²¹; Santos, Ariel P. MD, MPH, FCCM²²; Sarwal, Aarti MD, FCCM, FAAN, FNCS²³; Spencer-Segal, Joanna MD, PhD²⁴; Tilouche, Nejla MD²⁵; Annane, Djillali MD, PhD (Chair)^{26,27,28}; Pastores, Stephen M. MD, MACP, FCCP, FCCM (Chair)²⁹. 2024 Focused Update: Guidelines on Use of Corticosteroids in Sepsis, Acute Respiratory Distress Syndrome, and Community-Acquired Pneumonia. Critical Care Medicine 52(5):p e219-e233, May 2024. DOI: 10.1097/CCM.0000000000006172
32. Schlapbach LJ, Watson RS, Sorce LR, et al. International Consensus Criteria for Pediatric Sepsis and Septic Shock. *JAMA*. 2024;331(8):665–674. doi:10.1001/jama.2024.0179

33. Weiss, Scott L. MD, MSCE, FCCM (Co-Vice Chair)¹; Peters, Mark J. MD, PhD (Co-Vice Chair)²; Alhazzani, Waleed MD, MSc, FRCPC (Methodology Chair)³; Agus, Michael S. D. MD, FCCM, FAAP⁴; Flori, Heidi R. MD, FAAP⁵; Inwald, David P. MB, BChir, FRCPC, FFICM, PhD⁶; Nadel, Simon MBBS, MRCP, FRCPC⁶; Schlapbach, Luregn J. FCICM, FMH-ICU, FMH-Paeds, FMH-Neonatology⁷; Tasker, Robert C. MB BS, MA, AM, MD, FRCPC, FRCPC⁴; Argent, Andrew C. MB BCh, MMed, MD (Paediatrics)⁸; Brierley, Joe MD, MA⁹; Carcillo, Joseph MD¹⁰; Carrol, Enitan D. MB ChB, MD, FRCPC, DTMH¹¹; Carroll, Christopher L. MD, MS, FCCM, FAAP¹²; Cheifetz, Ira M. MD, FCCM¹³; Choong, Karen MB, BCh, FRCPC (methodologist)³; Cies, Jeffry J. PharmD, MPH, BCPS-AQ ID, BCPPS, FCCP, FCCM, FPPAG¹⁴; Cruz, Andrea T. MD, MPH, FAAP¹⁵; De Luca, Daniele MD, PhD^{16,17}; Deep, Akash MB BS, MD, FRCPC¹⁸; Faust, Saul N. MA, MB BS, FRCPC, PhD, FHEA¹⁹; De Oliveira, Claudio Flauzino MD, PhD²⁰; Hall, Mark W. MD, FCCM, FAAP²¹; Ishimine, Paul MD, FACEP, FAAP²²; Javouhey, Etienne MD, PhD²³; Joosten, Koen F. M. MD, PhD²⁴; Joshi, Poonam PhD²⁵; Karam, Oliver MD, PhD²⁶; Kneyber, Martin C. J. MD, PhD, FCCM²⁷; Lemson, Joris MD, PhD²⁸; MacLaren, Graeme MD, MSc, FCCM²⁹; Mehta, Niles M. MD⁴; Møller, Morten Hylander MD, PhD³⁰; Newth, Christopher J. L. MD, ChB, FRCPC, FRACP⁴⁰; Wong, Hector R. MD⁴¹; Zimmerman, Jerry J. MD, PhD, FCCM⁴²; Kissoon, Niranjana MB BS, MCCM, FRCPC, FAAP, FACPE (Co-Chair)⁴³; Tissieres, Pierre MD, DSc (Co-Chair)^{16,44}. Surviving Sepsis Campaign International Guidelines for the Management of Septic Shock and Sepsis-Associated Organ Dysfunction in Children. *Pediatric Critical Care Medicine* 21(2):p e52-e106, February 2020. | DOI: 10.1097/PCC.0000000000002198

Ресурси Інтернет

1. <http://clinicalevidence.bmj.com> - BMJ Best Practice. Evidence at the Point of Care.
2. <http://inmeds.com.ua/> – веб-ресурс «Єдиний медичний простір».
3. <http://mon.gov.ua/> – офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України.
4. <http://mtd.dec.gov.ua> – Реєстр медико-технологічних документів (медичні стандарти, Уніфіковані клінічні протоколи медичної допомоги, Клінічні настанови).
5. <http://www.kmu.gov.ua/> – Урядовий портал, єдиний веб-портал органів виконавчої влади України.
6. <http://president.gov.ua> – офіційний веб-сайт Президента України.
7. <http://rada.gov.ua/> – офіційний портал Верховної Ради України.
8. <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/> – офіційний веб-сайт Міністерства охорони здоров'я України.
9. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.
10. <https://guidelines.moz.gov.ua/> – офіційний веб-сайт Міністерства охорони здоров'я України, що містить нові клінічні протоколи фінського медично-наукового товариства Duodecim Medical Publications Ltd.
11. <https://nuozu.edu.ua/> – офіційний сайт НУОЗ України імені П. Л. Шупика.
12. <http://www.uptodate.com>
13. <https://www.guideline.gov/>
14. <https://www.cdc.gov/>
15. <http://www.cochrane.org/>
16. <http://prodigy.clarity.co.uk/>
17. <https://www.duodecim.fi/> The Finnish Medical Society Duodecim
18. <http://www.awmf.org> The Association of the Scientific Medical Societies in Germany
19. <http://www.has-sante.fr/> The French National Authority for Health
20. <https://www.nice.org.uk/> National Institute for Health and Clinical Excellence (NICE)
21. <http://www.cma.ca/> Canadian Medical Association InfoBase (CMA InfoBase: Clinical Practice Guidelines (CPGs))
22. <https://www.nhmrc.gov.au> The National Health and Medical Research Council (NHMRC)
23. <https://www.rcplondon.ac.uk/> Royal College of Physicians
24. <https://www.ama-assn.org/> AMA (American Medical Association)
25. <http://www.aafp.org/home.html> American Academy of Family Physicians
26. <https://www.aap.org> American Academy of Pediatrics Policy (AAP Policy) Clinical Practice Guidelines
27. <http://www.epa-une psa.org/> European Pediatric Association, the Union of National European Pediatric Societies and Associations (EPA/UNEPSA)

28. <http://antimicrob.net/biblioteka/recomend/clinical-recommendations-pro/>
29. <http://www.nhsantibioticguidelines.org.uk/>
30. <http://www.awmf.org> – The Association of the Scientific Medical Societies in Germany.
31. <http://www.bnf.fr/> – Національна бібліотека Франції.
32. <http://www.ddb.de/> – Німецька електронна бібліотека.
33. <https://www.nice.org.uk/> – National Institute for Health and Clinical Excellence (NICE).
34. <https://www.nice.org.uk/guidance/>.
35. <https://www.rcplondon.ac.uk/> – Royal College of Physicians.

Загальна схема оцінювання

100 балів	200 балів	Оцінка ECTS	Залік	Пояснення	
90–100	170–200	A	зараховано	відмінне виконання	
82–89	155–169	B	зараховано	вище середнього рівня	
75–81	140–154	C	зараховано	загалом хороша робота	
68–74	125–139	D	зараховано	непогано; робота відповідає основним вимогам	
61–67	111–124	E	зараховано	виконання відповідає мінімальним критеріям	
35–60	60–110	FX	не зараховано	необхідне повторне складання	
1–34	1–59	F	не зараховано	необхідне повторне вивчення дисципліни	
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ECTS	Оцінка за національною шкалою		Нарахування балів	Бали нараховуються наступним чином:
		для іспиту, диф. заліку	для заліку		
170–200	A	Відмінно	зараховано	Поточна навчальна діяльність — максимум 120 балів. Підсумковий залік — максимум 80 балів. Разом — 200 балів.	Оцінювання знань здобувачів здійснюється за 200-бальною шкалою. Підсумкова оцінка є сумою балів, отриманих за поточну навчальну діяльність, самостійну роботу, індивідуальне завдання та підсумковий контроль. Поточна навчальна діяльність становить максимум 120 балів, у тому числі індивідуальне завдання — до 10 балів. Підсумковий залік становить максимум 80 балів. Мінімальна позитивна підсумкова оцінка — 111 балів.
155–169	B	Добре	зараховано		
140–154	C	Добре	зараховано		
125–139	D	Задовільно	зараховано		
111–124	E	Задовільно	зараховано		
60–110	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано		

1–59	F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано		
------	---	--	---------------	--	--

Критерії оцінювання підсумкового заліку

Вид контролю	Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів
Тестовий контроль	Правильність відповідей, розуміння клінічних алгоритмів, показань, протипоказань і вікових особливостей невідкладної допомоги.	40
Розв’язання клінічного завдання	Правильне визначення провідного синдрому, диференційного діагнозу, пріоритетів стабілізації, лікувальної тактики, моніторингу та маршрутизації.	20
Демонстрація практичної навички	Послідовність ABCDE, правильність техніки, вікових дозувань і використання обладнання; безпека, командна взаємодія та своєчасність виконання.	20
Разом	Підсумковий залік вважається складеним за умови отримання не менше 48 балів із 80 та відсутності критичної помилки під час демонстрації практичної навички.	80

Умови зарахування дисципліни:

- виконання всіх обов’язкових видів поточної, самостійної та практичної роботи;
- отримання не менше 48 балів із 80 за підсумковий залік;
- отримання загальної підсумкової оцінки не менше 111 балів із 200;
- відсутність критичної помилки, що створює безпосередній ризик для життя або здоров’я дитини, під час виконання практичної навички.

Політика опанування дисципліни

Здобувач вищої освіти зобов’язаний:

- виконувати вимоги освітньо-наукової програми та досягати визначених результатів навчання;
- систематично відвідувати заняття, активно брати участь в освітньому процесі та своєчасно виконувати навчальні завдання;
- дотримуватися правил безпеки під час симуляційного навчання і практичних занять;
- дотримуватися академічної доброчесності, самостійно виконувати завдання поточного та підсумкового контролю;
- посилатися на джерела інформації при використанні ідей, тверджень, алгоритмів і результатів досліджень;
- дотримуватися норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної та наукової діяльності.

За порушення академічної доброчесності можуть застосовуватися повторне проходження оцінювання, повторне опанування освітнього компонента або інші заходи академічної відповідальності відповідно до локальних нормативних документів Університету.

Пропущені заняття та невиконані види навчальної роботи відпрацьовуються у порядку, визначеному кафедрою. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають право на необхідні адаптації організації навчання та оцінювання.